

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 " — " Na štvrt roka — — 1 " — " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. Sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
--	---	---

Veselé fašianky liberálov.

Liberáli v Uhorsku, starí i mladí, dávno už nemali tak veselých fašiankov, ako prítomne. Nielen že vstali z jejich tmavých hrobov, lež skutočne už aj ožili a pachoria sa po celej krajine. Khuen-Héderváry zkriesil ich z mrtvých a predkladá im zas tie masťné hrnce, pri ktorých cez tridsať rokov tak dobre sa cítili a z ktorých tučneli, kým pod mladým Tiszom zadusili sa vo vlastnej masťi. Bystvý život panuje nadovšetko v tak rečenom Národnom Spoločenskom Kruhu liberálov. Tu sa schádzajú všetci, čo čakajú, kým sa im akej-takej hodnosti ujde. Ministri už vymenovaní a viacerí, ktorí ešte len chcujú takými byť, vyvalujú sa po foteloch a kujú plány, ako treba krajinu spravovať dľa liberálneho receptu. Celý Národný Spoločenský Kruh nachodí sa, ako vôbec známo, v najlepšej nálade.

Nikde ale nielo tak veselých fašiankov, ako v Novej Vsi (v Iglove) vo Spiši. Tu je náhodou náhradná voľba a liberálny kandidát tohoto okresu minister obchodu *Hieronymi*, ako starý praktikus, vie, čo je jeho voličom potrebné, aby si zariadili veselé fašianky. Veľkodušný kandidát tento preto na kortešačku poslal dal:

350.000 zlatých.

Nech si pán kandidát a minister túto ohromnú summu vzal z kadiaľkoľvek, hrúza je predsa len pomysleť na to, že tolké peniaze obrátiť sa majú na hnusnú kortešačku a ku mravnej záhube voličov. Dľa tohoto receptu zamýšľajú teda liberáli zas jejich voľby prevádzať. Kupovať budú voličov ako hovädá. Budú ich napájať a zveľčú

z nich i poslednú stopu podobnosti božského obrazu. Podaktorí voličia iglovského okresu sú už aj zcela podobní svojmu kandidátovi. Na ten chýr totiž, že tolko prišlo do okresu, bez seba od radosti volali:

My potrebujeme pukané (champagner), cigarky s červeným opaskom a čiernu kávu.

Za to pukané predá tam teda nejedon volič svoj hlas i svoje svedomie, svoju vieru, ba i kráľovstvo nebeské, keď mu dajú ešte aj cigarku s červeným opaskom a trochu čiernej kávy. Sú to ľudia? Sú to kresťania? Kresťan a katolík nemôže hlasovať na liberála, nech je to Hieronymi alebo ktokoľvek na svete. Iglovčania ostatne pozreť chceli svojho kandidáta i v jeho hniezde a preto sriadená bola

veľká deputácia do Budapešte.

Táto deputácia zostavená bola zo samých liberálnych pánov a len na ukážku pripojilo sa ku nej niekoľko sedliakov. Bol to ozaj smutný obraz, že títo ľudia tak ľahkomyselne išli na ten liberálny bituňok. Cestu im — pravda — zaplatili. Na východnom nádraží v Budapešti ale juristi a iní študenti celú slávnú deputáciu privítali záprdkami. Na záprdky ale musia byť títo páni už celkom privyknutí, bo pri veľkom oldomáši, ktorý im večer pristrojil Hieronymi, všetky záprdky, akých sa im hojne dostalo, zmyli tým pukaným, po ktorom tak veľmi bažia. Krom záprdkov, pukaného, cigariiek s červeným opaskom a čiernej kávy, dostalo sa iglovským voličom slyšať i mnoho rečí, ktorým ale zhola ničoho nerozumeli a len to jedno si zapamätali, že ablegátsky kandidát a minister obchodu v nedeľu 6. februára príde do Iglova.

Minister Hieronymi v Iglove.

V sprievode veľkého počtu popredných liberálov dorazil Hieronymi do Iglova a popoludní držal programnú reč. Iglovčania prijali svojho kandidáta slávnostne. Ako by aj nie! Vystačilo to z tých 350 tisíc zlatých, ktoré im poslal na kortešačku. Tak hrozne draho zaplatené oslavovanie Hieronymiho zaiste nikoho nezaujíma. Tým interessantnejšia mala by byť jeho reč, ktorú povedal. O tejto reči ale tiež len to musíme povedať, čo o programnej reči Khuena-Héderváryho, že to bolo veľké nič. V celej tej reči nebolo ani zrnka zdravej politiky. Iglovčanom ale ľúbila sa aj táto reč, veď ako bola prázdna a planá, Hieronymi aby ju pomastil, Iglovčanom poslal 350 tisíc zlatých.

Za 350 tisíc zlatých možno nakúpiť mnoho roznej lichvy. Bol to teda veľký liehvací jarmok pri Hieronymiho voľbe v Iglove.

Najnovší liberálny kúsok Hieronymiho nech na výstrahu slúži všetkým viere svojej verne oddaným kresťanom a katolíkom. Žiadon stať sa človek nech nehlasuje na liberálov, ktorí tak hrozne potupujú, znevažujú, mravne a duševne hubia náš pospolitý ľud. Preto dolu s liberálmi! **Nech žije kresťanská ľudová strana!**

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Veľkých úspechov dosiahla Katolícka Ľudová Jednota v nesčíselných shromaždeniach minulého týždňa vydržiavaných. V prvom rade treba vyzdvihnúť, že 30. januára bola agitacionálna nedela na území košického biskupstva. Biskupstvo toto, ako príkladne sriadené je v každom ohľade, tak vyniká zvlášte na obore katolíckych pohybov. Znakom toho je, že teraz už v celom biskupstve nielo obce, kde by Katolícka Ľudová Jednota nebola organizovaná. Vznesený príklad horlivých katolíkov tohoto biskupstva nech nasledujú katolícki veriaci všetkých krajov. Každý viere svojej verne oddaný katolík za prísnu náboženskú povinnosť svoju považovať má: aby bezodkladne vstúpil do Katolíckej Ľudovej Jednoty. Vyžaduje toto od každého nadovšetko tá neodškriepiteľne smutná okolnosť, že katolíkom Uhorska, zo všetkých strán, snáď ešte nikdy nebrosily tak hrozné nebezpečen-

stvá, ako prítomne. Proti týmto nebezpečenstvám ale zvíťazíme len spojenými silami v neodolateľnom tábore Katolíckej Ľudovej Jednoty. Tento šlachetný úmysel viedol neunavených vodcov katolíckych pohybov, keď najnovšie vydržiavali shromaždenia v nasledujúcich mestách:

Kassa: Shromaždenie Katolíckej Ľudovej Jednoty vydržiavané bolo tu 30. jan. popoludní za prítomnosti vela shromaždeného obecnstva. Shromaždeniu predsedal a zahájil ho hlboko poučnou rečou osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie. Zriedkavé pekné reči držali: Karol Szentiványi, praepošt rátótsky, dr. Béla Bálint, právny radca uhorsko-rakúskej banky a professor hlavnej štátnej reálky Ján Gillinger. Osvietený pán biskup vrelé vďaky vyslovil rečníkom, ktorých prednášky obecnstvo slyšalo všestrannou oduševnenosťou a prečítal menoslov miestnej správy. Vyvolení boli: za mestského predsedu Jednoty dr. Alois Klekner, direktor akademie na odpočinku, za miestneho správcu katechéta Géza Horváth. Za vodcov skupenín vyvolili 15 popredných katolíkov mesta.

Eperjes (stol. Sáros.) Ku shromaždeniu Katolíckej Ľudovej Jednoty v nedeľu 30. januára o 6. hodine večer v Katolíckom Kruhu Rákócziho sišlo sa vyše 1000 katolíkov. Shromaždeniu predsedal a zahájil ho oduševnenou rečou praepošt a mestský farár Adalbert Zaborovszky, pri predsedníckom stole zaujali miesta z pravej strany grécko-katolícky duchovný Alexander Gerberg a Jozef Magyar, hlavný notár mestský, z ľavej strany sedeli Štefan Haller hlavný tajomník Jednoty zo stredišťa a Achilles Baán, právny radca košického biskupstva a katolíckej Jednoty. Hlavný tajomník Jednoty Štefan Haller pri všestrannej oduševnenosti povedal potom reč, pod ktorej hlbokým dojmom hned na mieste 300 veriacich dalo sa za členov zapísať. Grécko-katolícky duchovný Alexander Gerbery v sprievode zarovnak peknej reči prihlásil sa ku Katolíckej Jednote, po čom praepošt a mestský farár Adalbert Zaborovszky pri hlučných ováciach zakľúčil shromaždenie.

Szinye (stol. Sáros.) Organizácie Katolíckej Jednoty obci Szinye a Kajáta 30. januára vydržiavaly početne navštívené shromaždenie, v ktorom mnohí noví členovia prihlásili sa ku katolíckej Jednote.

Pécsujfalu (stol. Sáros). Miestna organizácia obce za prítomnosti veľa veriacich vydržovala shromaždenie pod predsedníctvom miestneho správcu, horlivého farára Eduarda *Soltész*. Ku Jednote prihlásilo sa viacej nových členov.

Tótmegyer (stol. Nitr.) Vo veľkej sieni Ludového domu vydržovala miestna organizácia 30. januára ľudové shromaždenie pod predsedníctvom miestneho správcu, farára Karola *Simkó*. Početní veriaci pripojili sa ku Jednote, ktorá posiaľ má tu 119 členov.

Vedrőd (stol. Pozsony). Veľké shromaždenie zahájil tu peknou rečou 30. januára miestny farár Ján *Martinkovics*, po čom miestny správca Jednoty, kaplán Ján *Adamcsa* účtovnú prednášku držal o účinkovaní Jednoty v minulom roku a rečnili: Franc *Konyarek*, organista-učiteľ o autonómii, Štefan *Dvorák* organista-učiteľ obce Tótfalu o katolíckej škole a Jozef *Szigety*, organista-učiteľ obce Páldy o sekularizácii. Shromaždenie jednohlasne prijalo resolúciu, v ktorej prítomní protestujú proti vymenovaniu Franca *Székegya* za kultusministra a s dôrazom žiadajú autonómiu pre katolíkov. Jednota má tu posiaľ 109 členov.

Hőlak (stol. Trencsén). Shromaždenie miestnej organizácie 23. januára za prítomnosti početných veriacich. Miestny správca zahájil shromaždenie peknou rečou, po čom jednohlasne vynesené a prijaté bolo uzavretie, aby učiteľ Zigmund *Sztraka* cez desať nediel držal hospodárske prednášky. Po zakončených prednáškach ale, sa vylozovalo tých 40 kusov hospodárskych nástrojov, ktoré k podpore hospodárov poslal minister orby.

Láz (stol. Trenč.) Titulárny kanonik a za ľud svoj obetave účinkujúci farár Ján *Budatin-szky* oduševnenou rečou zahájil tu ľudové shromaždenie 28. januára predpoludním. Tajomník zo strediska Jan *Bartos* pri všestrannej oduševnenosti vykladal ciele Katolíckej Jednoty, do ktorej vstúpilo 36 členov.

Fehérhalom (stol. Trenč.) Veľmi pekné shromaždenie vydržované tu bolo 28. januára popoludní. Zahájajúcu reč držal s veľkým úspechom horlivý farár Štefan *Sztolárik*, po čom o Jednote držal poučnú prednášku tajomník Ján *Bartos*. Pod hlbokým dojmom tejto prednášky vstúpilo do Jednoty 128 členov.

Alsórétfalu (stol. Trenč.) Zaslúžený horlivý

farár Ján *Piovavcsi* zahájil tu veľké ľudové shromaždenie 28. januára predpoludním a tajomník Ján *Bartos* vysvetľoval organizáciu Jednoty ku ktorej prihlásilo sa 48 členov.

Puchó (stol. Trenč.) Veriaci mestečka vydržovali utvorené shromaždenie 30. januára. Shromaždenie zahájil oduševnenou rečou horlivý miestny farár a dekan Pavel *Dermisek*, po čom tajomník Jednoty zo strediska Ján *Bartos* držal prednášku o Katolíckej Jednote, do ktorej hneď na mieste vstúpilo 47 členov.

Illava (stol. Trenč.) Vo veľkých rozmeroch vydržované bolo tu shromaždenie Jednoty a oduševnenou rečou zahájil ho 30. januára horlivý farár Jozef *Chovényi*. O cieľoch a organizácii Jednoty rečnil tajomník Ján *Bartos* a o potrebnosti spoludržania katolíkov držal prednášku Martin *Pattantyus*. Za členov dalo sa 154 veriacich zapísať.

Lédec (stol. Trenč.) Horlivý kaplán Jozef *Ronchetty* zahájil shromaždenie peknou rečou 31. januára popoludní. Tajomník Jednoty zo strediska Ján *Bartos* v zámernej prednáške vysvetlil doterajšie účinkovanie Jednoty a prítomných povzbudzoval k podporovaniu katolíckej tlače. Do Jednoty vstúpilo 75 členov.

Kasza (stol. Trenč.) Veľa zaslúžený a o svoju obec všemožne starajúci sa praepošt a farár Jozef *Moncsek* zahájil tu veľké ľudové shromaždenie peknou rečou, po ktorej tajomník Ján *Bartos* držal prednášku o cieľoch a úlohách Katolíckej Jednoty, ku ktorej, keď praepošt-farár Jozef *Moncsek* oduševnenou rečou zaklúčil shromaždenie, prihlásilo sa 71 členov.

Početné shromaždenia vydržované boli aj po iných stranách ako v obciach:

Boldogkőváralja (stol. Abauj-Torna), **Vizsoly** (Abauj-Torna), **Pacsér** (Bács), **Szederkény** (Baranya), **Iváncs** (Abauj-Torna), **Hodász** (Szatmár), **Csobád** (Abony), **Varannó** (Zemplén), **Paczin** (Zemplén), **Zsére** (Nitra), **Rabócz** (Sáros), **Sátoraljauhely**, **Bögöte** (Vas), **Mikháza** (Marostorda), **Diszel** (Zala), **Valla** (Moson), **Pelejte** (Zemplén), **Paripás** (Bács), **Kula** (Bács), **Nagykázmér** (Zemplén), **Nátafalva** (Zemplén), **Szentlőrincz** (Baranya), **Murakeresztur** (Zala), **Pereg** (Pest), **Deáki** (Pozsony), **Seregélyes** (Fejér), **Rábahidvég** (Vas), **Gyulakesz** (Zala), **Tarca** (Sáros), **Gyulafehérvár**, **Máramarossziget**.

Za gazdovský ľud Horniakov.

Vyslancovia kresťanskej ľudovej strany zatial bojovali v krajinskom sneme, kým konečne roku 1908. minister orby nariadil, aby v severozápadných stoliciach, menovite v Trenčianskej, v Liptove a v Orave prevádzaná bola taká pomocná akcia, jaká prevádzaná je už od rokov v severovýchodných stoliciach. Vedením akcie poveril ministerských úradníkov so sídlom v Žiline. Táto expozitúra vydala teraz zpravu o jednoročnej svojej činnosti.

Kto pozná gazdovské pomery na našich Horniakoch, ten vie, že tam treba mnoho opravy. Naši roľníci potrebujú viac odborných známostí, potrebujú viac podnikavosti, viac mravnej sily; vtedy sa budú vedieť udržať. A cieľom pomocnej akcie je práve to, aby našich roľníkov v gazdovských kruhoch odborne vzdelávala, aby zakladaním spolkov a družstiev vôľu ku podnikom a dôveru v samých seba kriesila a týmto mravnú ich silu utužovala. Ale aj hmotnými prostriedkami, hmotnou podporou prispieva k tomu, aby sa gazdovské pomery na našich Horniakoch prajne zmenily.

Vo vrškovatom kraji najviac pôchodku sľubuje dobre zariadený a rozumne vedený chov dobytky. Tohoto prvou podmienkou je, aby gazdovia držali dobrú fajtu rožnej lichvy. Ale zamenenie fajty stojí veľké peniaze a naši roľníci majú veru málo peňazí na investície. Preto poskytoval minister orby cestou Hornovidiieckej pomocnej akcie hmotné podpory. Na tento cieľ obrátené bolo behom jedného roku 35.300 korún.

Krom chovu rožnej lichvy dostarala sa hornovldidiecka pomocná akcia o pozdvihnutie chovu všetkých domácich zvierat, zaopatriac gazdom dobrú fajtu oviec, hydiny za veľmi lacnú cenu. Podobne pokračovala aj v záujme povznesenia včelárstva zaopatriac 140 rojov včiel za lavnú cenu a rozdajúc 82 gazdom pri včelárstve potrebné stroje v cene 4800 korún.

Pri obrábaní poľa jednou z hlavných podmienok dobrej úrody je zamieňanie semena na siatie a to, aby sme čím lepšie semeno siali. Týmto cieľom r. 1909. rozdané bolo 4500 malým gazdom 200 m. c. ďatelinového semena, 900 m. c. ovsa, 2600 m. c. jačmeňa, 1550 m.

c. zemiakov, 70 m. c. ľanového semena a semená rozličných rastlín v menšom množstve. Gazdovia dostali semená za lavnú cenu.

Cestou Hornovidiieckej pomocnej akcie obdržali gazdovia v malých obciach znamenité fajty ovocných štepov po 10 balieroch a cieľom založenia okresných štepníc poskytol minister orby 20.000 korún štátnej podpory.

Aby sa naši gazdovia oboznámili s výhodou upotrebovania rozličných gazdovských strojov, zaopatrené boli rozličné gazdovské stroje v cene 14.000 korún. Stroje umiestnené boli v 33 obciach.

Na niektorých miestach sa chov dobytky nemôže vyvíjať, pretože obce nemajú pasienkov, lebo ich pred rokmi pooraly; inde zasú pasienky zanedbané, pusté lebo chudobné obce nemajú peňazí, aby si pasienky do dobrego stavu uviedly. Tomuto zlu Hornovidiiecka pomocná akcia snažila sa odpomôcť tým, že sprostredkovala, aby gazdovia väčšie pasienky dostali za primeranú cenu do arendy a poskytnutím podpory umožnila, aby zanedbané pusté pasienky opravené boli.

Bez upotrebenia umelého hnojiva intenzívne gazdovať nemožno. Aby ale gazdovia pri objednaní umelého hnojiva u neznámych firmách oškodeň neboli, Hornovidiiecka pomocná akcie aj pri kúpe umelého hnojiva v každom ohľade poskytuje pomocou ruku.

Napomáhanie domáceho priemyslu, čo poľnohospodárskeho zamestnania gazdovského ľudu v zimnom čase, patri tiež medzi ciele, ktoré Hornovidiiecka pomocná akcia v záujme pozdvihnutia hmotného blahobytu chudobných gazdov uskutočňovať sa snaží. V 9 obciach sriadené boli košíkárске naukobehy, v Rajci založené bolo družstvo pre drevený domáci priemysel, v Dubnici družstvo pre šitie zaodevu pre vojsko, krom toho Hornovidiiecka pomocná akcia zakladá tkáčske družstvá a prispieva dľa možnosti ku sriadeniu robotníckych pomerov.

Pri kúpe majetku a pri sriadení majetkových pomerov Hornovidiiecka pomocná akcia je gazdom v každom ohľade na pomoci. Cieľom šírenia odborných známostí sriaduje v zimnom čase odborné prednášky. Tohoto roku sriadané budú podobné prednášky v 60 obciach v každej po 10 prednášok. Prednášky vydržiavané

budú zväčša v gazdovských kruhoch, jakých minulého roku založené bolo 12.

V páde prirodzené pohromy zapríčinia gazdom veľké škody, tak že v zime bieda hrozí gazdovskému ľudu, na jar ale nemá krm pre dobytok a semeno na siatie, Hornovidiecka pomocná akcia postará sa dobre vopred a nakúpenie chybujúcich článkov, aby gazdovský ľud ku ním lacno prišiel. Takto účinkuje pomocná akcia Hornovidiecka!

Že aj naši gazdovia cítia a vidia veľké výhody tejto mravnej a hmotnej pomoci toho zrejším dôkazom je, že sa za túto započatú spoločenskú činnosť vždy vo väčšej miere zaujímajú. Že ale gazdovskému ľudu v každom ohľade osožná akcia rozprestiera sa prítomne po všetkých stoliciach našich Horniakov, to je zásluhou kresťanskej ľudovej strany. Neunávení ablegáti ľudácky zatiaľ rečnili, interpellovali v krajinskom sneme, kým pomocná akcia gazdovská nebola rozprestrená po celých Horniakoch. Počdačný gazdovský ľud týchto krajov nech preto už i z tejto príčiny pri nastávajúcich voľbách hlasuje len na kandidátov kresťanskej ľudovej strany.

Falšovatelia potravných článkov.

Z pomedzi rozličných tried falšovateľov zaiste najnebezpečnejší sú falšovatelia nápojov a obzvlášte potravných článkov. Lebo keď daaký švindler falšoval listiny alebo robil falošné peniaze, týmto len hmotne oškodil a aj to len niekoľkých ľudí, taký švindler ale, ktorý falšuje potravné články, nielen že hmotne oškoduje kupujúce obecnstvo, lež nákazlivými, bezzáživými článkami podrýva zdravie celých rodín.

Falšovanie potravných článkov deje sa obzvlášť vo veľkej miere po veľkých mestách a obciach okolo takýchto miest, ale na falšované potravné články ponosujú sa už aj na vidieku. O falšovaní potravných článkov v Budapešti poťažne o prípadoch dolapenia falšovateľov roku 1908. teraz vyšla štatistika, ktorá veru nebudí nejaký veľký appetít.

Z tejto štatistiky, ktorú vydal hlavnomestský chemický ústav, vysvitá totižto, že v tom jed-

nom roku zo skúmaných potravných článkov blízko 25% bolo falšovaných. To teda znamená, že štvrtina z tých potravných článkov, ktorých predavačov zdravotnícke medzítka vzaly na otázku, boly falšované. Čo sa ale týka druhu potravných článkov, z pomedzi týchto najviac falšujú sa mliečne výrobky, proti čomu keď berieme do ohľadu, že mlieko je hlavným pokrmom detí, treba čím skor tie najprisnejšie poriadky uviesť.

Z pomedzi preskúmaného mlieka 34 a pol percenta bolo falšovaného, smetánky falšované bolo 36 a masla 39 percentov. Ešte je šťastie, že pri falšovaní mlieka ziskuchtiví švindleri upotrebovali zväčša len neškodnú vodu, no ale pitím takéhoto nezáživného mlieka sa veru nikto neposilnil. Falšovatelia mlieka dľa štatistiky takýmto spôsobom predajú ročne asi štyri milióny litrov vody, za ktorú v cene mlieka dostanú asi jeden million korún.

A tak to robia falšovatelia, ačkoľvek v menšej miere, aj s inými potravnými článkami. Falšujú masť pridávaním masťi kokusovej, falšujú chlieb pridávaním kukuričnej múky alebo zemiakov, falšujú udenárske výrobky a falšovali by snád aj vajcia spraviac žltok z kukurice, keby mohli naň spraviť zodpovednú škrupinu. O spravodlivej váhe a miere u takého nesvedomitého falšovateľa ani nehovorme. Kto má svedomie predať človeku zdraviu škodlivý potravný článok, ten si veru nerobí svedomie ani z klamstva pri váhe.

Že jaký škodlivý účinok má požívanie falšovaných potravných článkov na zdravotný stav obecnstva, o tom hovoriť je takrečeno zbytočné. Jakože sa môže telesne vyvinovať to dieťa, ktorého hlavným pokrmom je mliekom zabielená teplá voda a chlieb pečený z kukurice a zemiakov? Alebo akože sa posilní od takéhoto kukuričného kúska chleba, keď mu hore margarínom falšovaným maslom? A keď zavíta do domu choroba, tam veru lekár marne bude predpisovať tie najvýtečnejšie lieky, lebo chorý, falšovanými potravnými článkami udržovaný organizmus, ani ten najúčinnivejší liek neni v stave zosilniť. K tomuto ešte vezmime do ohľadu aj to, že najviac falšovaných potravných článkov požíva chudobnejšia trieda, v ktorej sa nachodí aj najviac alkoholistov. Dvojnásobne

podkopáva si zdravie taký človek, ktorý si falšované potravné články zaleje tou otravou.

Je teda všeobecným záujmom, aby sa falšovanie potravných článkov nakolko len možno prekazilo. Terajsie poriadky sú už nedostatočné, lebo prešibaní falšovatelia vytríbení sú v tom, jako sa majú vyšmiknúť zpod zákonného dozoru. Preto všetky poriadky, dozor a kontrolu treba zprísniť a trest značne zvýšiť. V tržniciach, na trhoch a na podomný odpredaj pohľadujúcu sa kontrolu treba zdokonáliť, tresty ale zákonnou cestou zvýšiť.

V starých dávných časoch, takých mäsiarov a pekárov, ktorí falošne vážili, verejne potrestali a ich obchody poznačili, dnes falšovateľov potravných článkov pokutujú zväčša len peňažnou pokutou, zriedka väzením. A trest väzenia je tu až veľmi na mieste. Medzi tým ktorý kraďmou rukou siaha na život človeka a tým ktorý zo zisku škodlivými potravnými článkami podkopáva zdravie celých rodín, otravuje ich život, nemal by byť robený taký veľký rozdiel, aký je robený dnes. Zdokonálením kontrolných poriadkov a zprísnením zákonných trestov postavily sa medze už mnohým švindlerstvám, tomuto podobné kroky keďby aj celkom neprekazily ale na každý pád by obmedzily falšovanie potravných článkov, čo je z ohľadu verejného zdravotníctva nanajvyš potrebné.

Osud vysťahovalcov v Amerike.

Pritomne hrne sa zas mnoho ľudu do Ameriky. Dľa hodnoverných chýrov ale, aké z Ameriky jednostajne dochádzajú, vysťahovalcom sa tam veru zle vodí. Toto síce americké časopisy nevykričia, lebo časopisom už či bezprostredne alebo prostredne v záujme leží, aby počet vysťahovalcov vzrastal. Ale je to veru veľmi zlý znak, keď v amerických časopisoch čítame, že paroplavebné spoločnosti vyzývajú vysťahovalcov nemajúcich na cestu peňazí, že jestli chcú čo nádečníci na lodi prácu konať, zavezú ich zdarma do ich starej vlasti. Nuž či by paroplavebné spoločnosti vydaly aj jedon halier na uverejnenie takýchto vyzvaní, keby redakcie nevedely, že celé krdle robotníkov bez práce potulujú sa v amerických mestách a že je veľmi mnoho vysťahovalcov, ktorí by sa radi domov dostali,

keďby mali na cestu peniaze. Takéto vyzvania čítať takmer zo dňa na deň v amerických novinách, čo je smutným dôkazom, že vysťahovalcom veľmi zle ide v Amerike. Keď ale ešte aj to do povahy vezmeme, že na Elis-Islande každého vysťahovalca základne previsitirujú prv, než by mu ďalej cestovať dovolili a jestli zbadajú, že neni celkom zdravý alebo zdá sa byť slabý, hneď ho aj domov pošlú; človek ozaj príde na tú myšlienku, že americké vrchnosti nechcú na lodach prísnejšie poriadky robiť, lebo takto môžu viac vysťahovalcov späť poslať. Lebo teraz už len plavebným spoločnostam záleží na tom, aby sa ľud do Ameriky vysťahoval, ale Amerika má už robotných síl nazbyt, tam už viac vysťahovalcov netreba.

Americké časopisy zvykli uverejniť menoslov vysťahovalcov, ktorých americké vrchnosti späť poslaly. V tomto menoslove takmer vždy najdeme 8—10 mien uhorských vysťahovalcov. Najdeme aj mená takých, ktorí už po druhýkrát cestovali do Ameriky. Prvý raz ich vrchnosti nechaly vystúpiť na breh, keď druhýraz prišli, poslaly ich späť, že sú slabí, že majú kašeľ, že im na ľavej ruke malíček chýba a hohvie jaké rozličné záminky si najdú, aby vysťahovalcov späť mohli vrátiť. V novšom čase lekári dvakrát preskúmajú vysťahovalcov. raz na lodi, raz pri vystúpení na pevninu. Jedon v New-Yorku vychádzajúci časopis písal koncom decembra nasledovné: «Stav vysťahovalcov, ktorí sa vo veľkých massách valia z Európy, stáva sa vždy ťažším. Kommissár William Williams už doteraz staval v cestu mnoho prekážiek, tak že o jeho zakročení uverejnené chýry mnohých odstrašily od toho, aby sa vydali na cestu za more, A veru už aj predtým vystavení boli vysťahovalci mnohým sekretúram.» Spomenutý časopis poznamenal ešte, že americká vláda nepovažuje vysťahovalcov za iné, jako za massu, s ktorou dľa ľubovôle môže počínať.

V Amerike niet viac na vysťahovalcov žiadnej potreby, preto chcú previesť aj reformu zákona o prisťahovaní a už i teraz dosť prísne poriadky chcú ešte viac zosťriť. Chcú medzi iným, aby k tomu určený výbor preskúmal každého vysťahovalca, či sa z neho môže stať užitočný člen tamojšej spoločnosti. Proti výroku spomenutého výboru nemá byť žiadna appelláta,

výbor teda súdiť má dľa ľubovôle: samo sebou sa rozumie, že Amerikáni chránia a pomáhajú budú záujmy domorodných robotníkov voči cudzím prisťahovalcom. A zprávy časopisov tvrdia, že podaný návrh zákona bude prijatý.

Nech teda ľud náš neverí nesvedomitým zvodcom a drží sa svojej domoviny. Na veky totiž ostane pravdou čo naši predkovia hovorili: všade dobre, lež doma najlepšie.

POLITICKÉ CHYRY.

Najnovšie z politiky.

Ministerpredseda Khuen-Héderváry, zdá sa, nemá šťastia s jeho politikou. Zas celý týždeň premrhal so samým vyjednáváním a to bez všetkého výsledku. Najprv hľadal ministrov k doplneniu zkrpatého kabinetu. Pokúšal i grófa Jána Zichyho. Hovorilo sa aj, že tohoto ináč osvedčeného katolíka naviedol, aby prijal ministerstvo kultu, v ktorom teraz sedí freimaurer a unitár Franc Székely. Tento chýr ale, zdá sa, nemá základu, bo je na to ozaj ťažko čo len myslieť, že by gróf Ján Zichy, ako katolík, ministerstvo prijal v Khuenovom kabinete. Podobne žiadnych úspechov nedosiahol s jeho vyjednáváním s grófom Juliusom Andrassy a s grófom Tiszom. Týchto navádzal, aby sa k nemu pripojili cieľom utvorenia novej politickej strany. Zdalo sa, že oba títo politici spojia sa s Khuenom a že svet už najbližšie prekvapený bude tou novou politickou stranou, ktorá pravda zo samých liberálov má pozostávať. Vyjednávania ale aj v tomto ohlade rázom zasekli. Andrassy vraj ani slyšať nechce o Khuenovi a ostáva pri ňom len Tisza s jeho starými liberálmi. Hovorí sa, že Khuen-Héderváry natoľko je rozhorčený nad jeho marným namáhaním, že ministerpredsedníctvo zložil zamýšľa v prospech Tiszu.

Nový bán v Horvátsku,

Barón Rauch, bán horvátsky, zažakoval a ministerpredseda gróf Khuen-Héderváry za nového bána horvátskeho vymenovať dal svojho miláčka Mikuláša Tomasića, ktorý 8. februára zložil prísahu jeho veličenstvu, za ktorej príležitosti osnovu prísahy čítal uhorský minister Samuel Hazay. Nový bán horvátsky trpí ale na veľkú chybu krásy, bol totiž voľakedy katolíkom, aby sa ale od ženy rozlúčil mohol, zapredal svoju katolícku vieru a ostal Grékom. Horváti sa horšia nad tým, že nový bán neni katolíckeho náboženstva. To je tiež pekný kúsok Héderváryho.

Katolícky kruh v Igllove.

V iglovskom katolíckom kruhu na počtu liberálneho ministra Hieronymiho v nedeľu 6. februára zariadili večernú zábavu. Čo na to katolíci a zvlášte duchovní ako členovia tohoto kruhu?

Z CUDZOZEMSKA.

Nepokoje na Balkáne. Neuplynie takmer ani jeden rok, že by z krajín pobalkánskych nedoletely chýry o nebezpečných nepokojoch. Býva to zvlášte začiatkom jary, keď v jednej alebo v druhej z pobalkánskych krajín nastane také kritické rozpoloženie, že je všeobecný pokoj nadmieru ohrozovaný. Lebo veď vieme, že sú na Balkáne viaceré veľmoci zainteresované, teda každá, aj tá najmenšia zmena môže vyvolať protivy, ktoré zapríčiniť môžu ťažké zápletky v svetovej politike. Zkúsili sme to včas annexe Bosny a Hercegoviny, keď sa bolo čo obávať, že medzi európskymi veľmocami nastanú také ťažké konflikty, ktoré len zbraňou budú môcť byť riešené.

Javištom nebezpečím hroziacich udalostí je nateraz Grécko. Vojenská strana drží celú moc v svojich rukách a nástojí na tom, aby v Grécku všetko dialo sa dľa vojenských kruhov. Oni sú nateraz pánmi situácie v Grécku. Táto vojenská strana prinútila kráľa Georga, aby svolal národný snem, na sneme ale nastolená bude otázka annexe ostrova Kréty. Vodcom politickej strany, ktorá sa za annexiu ostrova Kréty oduševňuje, je istý Venizelos; tento zdržuje sa už od dlhšieho času v Athénach a silno agituje, aby pripojenie ostrova Kréty ku Grécku čím skôr vyriešené bolo. Venizelos stojí v úzkom spojení s vodcami vojenskej ligy, na jeho návrh prinútila vojenská strana kráľa Georga ku svolaniu národného snemu. Prácou snemu má byť v prvom rade reforma niektorých bodov krajinskej ústavy, ale program snemových pojednávaní neni dôkladne určený, môžu teda nastolené byť aj také otázky, ktorých pojednávanie vyvolať môže veľké prevraty. Medzi týmito stojí v prvom rade otázka annexe ostrova Kréty. Venizelos totižto chce, aby na snemové zhromaždenie poslali aj Krétanci svojich vyslancov. Na toto Turecko vyrieklo, že v páde sa Krétanci dostavia na zasadnutie gréckeho snemu, vojna medzi Gréckom a Tureckom je nevyhnutná. Europejské mocnosti zakročily prítomne spoločnou nótou a tým aspoň na čas odstránené je nebezpečie vojny.

Volebná reforma v Prusku. Návrh o volebnej reforme v Prusku, ktorý po tieto dni predostrú snemovní, bude obsahovať uvedenie priamej voľby. Tajné hlasovanie v návrhu obsažené nebude. Vo vyslaneckých kruhoch ale rátajú na to, že centrum snemovne a ľavá strana podajú taký návrh, v ktorom tajné hlasovanie bude obsažené a že tento návrh dostane väčšinu. Snemovňa veľmožov si ale tajné hlasovanie neosvojí a tak celý návrh späť sa dostane ku snemovní. Čo sa potom stane, to ešte teraz nikto nevie. V kruhu vyslancov po-

krokovej strany myslia, že zavrnutie tajného volebného práva skrze snemovňu veľmožov bude mať za následok to, že centrum snemovne vyslancov celý návrh odvrhne

BESEDNICA.

Obeta spovednej pečate.

Napísal: *Michal Gahér*, kaplán Orosházskeho.

Náš milý Spasiteľ poznal ľudskú prirodzenosť, dobre vedel, že každý človek je krehký, náchylný ku hriechu a preto ustanovil taký prostriedok, s ktorým sa od hriechov oslobodiť, ztrateného, milého Otca nebeského najst a s ním sa zmeriť môžeme. Tento prostriedok je sviatosť pokánia.

Jak veľká radosť je to pre hriešneho, lež kajúceho človeka, že bárs z nepozornosti upadol do najväčších hriechov, jestli zase zo skrúseného srdca ľutuje ich opustí a pevne sa odhodlá, že Pána Boha nimi viac nebude obrázať, odpustenie obsiahne. Nesmieme teda zúfať, lebo Pán Boh je hotový nám bárskeho hriechy odpustiť.

Každý človek, bez výnimky je povinný pokánie činiť, až nechce byť na veky zatratený. Kristus Pán povedá: «Nebudete-li činiť pokánie, všetci rovnako zahyniete.» «Beda vám, ktorí sa teraz smejete, lebo budete kviliť a nariekať.

Drahý Spasiteľ povýšil pokánie na sviatosť, keď svojim apoštolom udelil moc odpúšťať hriechy. K Apoštolom totiž takto mlúvil: «Ktorým odpustíte hriechy, odpúšťajú sa im a ktorým ich zadržíte, zadržané sú.» Týmito slovami Kristus z jednej stránky apoštolom, taktiež biskupom a kňazom udelil moc odpúšťať hriechy, z druhej strany ale naložil veriacim vyznávať kňazovi hriechy svoje, aby za ne odpustenie obsiahli.

Pán Boh svojou milosťou každého hriešnika volá k sebe, lebo haždého účastným chce učiniť večného blahoslavenstva.

Preto aj hriešniku! Keď ti Pán Boh podáva pravcu, neodhadzuj sa od nej, neodkladaj svoj život polepšiť. Nespoliehaj sa na shovievavosť božiu! Bo či istý si v tom že dožiješ nasledujúci, zajtrajší deň? My nevieme kedy nám uderí ostatná hodina nášeho života.

A preto nech sa nikto s tým neuspokojuje: ešte som mladý, zdravý, ešte mám moc času do smrti, však keď sa ostariem, keď onezdraviem, na každý pád donesiem do poriadku moje duševné položenie. Máš to snád na čele napísané, kedy zomreš?!

Nášmu spovednému otcovi úprimne máme vyznať všetky naše hriechy a máme byť pevne presved-

čení o tom, že on z toho, čo pri spovedi slyší, ani litery nevyjaví. Ten kameň, ktorý do prepasti morskej hodíme, skorej môže dostať sa na suchu, ako jeden najmenší hriech vyznaný pri spovedi. Kňaz pod žiadnou podmienkou nesmie dačo vyzradiť zo spovede. Zaviazanie toto volá sa: «spovedná pečat».

Stalo sa, bohužiaľ, že dajedni kňazi odpadli od viery, ale tak planý nebol ani jeden, že by bol zrušil spovednú pečat.

Tu je čas pokánia, tu veľký pôst, tu čas trpkého umučenia Spasiteľa nášeho a preto idem opísať teraz jednu udalosť, týkajúcu sa sviatosti pokánia. Začala sa ona 1888. a zakončená bola až 1891.

Presvedčený som, že táto udalosť hlboko prenikne aj tých ľahkomyselných kresťanov, ktorí len posmech vedia robiť z toho drahého pokladu: zo spovede. Z tejto udalosti vidíš milý čitateľu, že kňazi, čo ohlasujú, to aj prísne zachovávajú; uvidíš, k čemu je hotový kňaz, ktorý horlive slúži svojho Spasiteľa: obetuje aj svoj život, jestli to okolnosti vyžadujú, ale pečat spovednú nezruší.

Ten istý kňaz, o ktorom píšem, ešte aj teraz žije vo Francúzsku.

Montmoulin abbé (čítaj: Montmullen farár) jako inokedy, tak aj v prvú pôstnu nedelu mnoho roboty má; stane hore zavčasu svoju ranašiu modlitbu vybaví v kostole pred oltárom a potom ide zazvoniť na «Anjel Páne», ponevác vidí, že neporiadny zvonár zase zanedbal svoju povinnosť. Potom sadne si do spovednice a spovedá zakiaľ čas kázne a svätej omše neprinde.

V túto nedelu kaže o sviatosti pokánia a vysvetlí svojim farnikom, že Kristus Pán veľmi nám polahčil pokánie, keď svojho námestníka k večnému mlčaniu zaviazal, tak že každý kňaz skorej celý svoj majetok, ba čo viac, i svoj život má obetovať, ako by z toho, čo v sv. spovedi slyší, čo i najmenšieho vyzradil. Odvoláva sa na sv. Jána Nepomuckého, ktorý tiež smrť podstúpil a do rieky Vltavy bol hodeny preto, ponevác spovedné hriechy kráľovny nechcel vyjavíť. Spomenul jednu udalosť ktorá sa stala v Polsku, kde sluka istého kňaza zastrelil svojho hnevnicka zbraňou svojho pána a potom ju skryl pred oltárom, veľký hriech svoj ale vyznal pri spovedi svojmu gazdovi — farárovi. Z tohoto hriechu upodozrievali farára, ktorý pred súdom nemohol sa dostatočne brániť, jeho zbraň a miesto, kde ju našli svedčily o tom, že kňaz spáchal vraždu. Odsúdili ho do Sibirských bani, kde vo veľkej núdzi musel olovo kopať. Sluha len na smrteľnej posteli vyznal, že kňaz je nevinný a on je vrahom...

Na konci kázne peknými slovami napomínal farníkov, aby vo veľkom pôste sv. spoveď nikto nezanedbal, aby všetci účastnými stali sa tej veľkej milosti a blaženosti, ktoré Kristus Pán pretrpkým umučením svojim zaopatril každému hriešnikovi.

Pekná kázeň hlboko dojala prítomných farníkov a slyšal ju aj zvonár Lóser menovaný.

Kde horlivý Montmoulin abbé odbavil popoludnajsie povinnosti: katechismus, krížovú cestu a litánie,

— Ešte čo? — hovorí k sebe horlivý farár — veď som ešte mladý, abych vodne spal. Chytro! Mám ešte

celkom ukonaný sadol na kanapu, aby si oddýchol; nezadlho zadriemal.

tolko času, aby som prečítal peniaze spolku sv. Jozefa. Stará babka Blanchard, ktorá tieto peniaze odovzdala

predošlému farárovi pride zajtra. Chvála Bohu, že ten nový špitál začnú už raz stavať. Ako len mohla tá staručká, ubohá žena sosbierať 12.000 fankov (1 franc = 95 halierov). Tolké peniaze v mojom celom živote som ešte na jednej kope nevidel.

Ako peniaze číta, ani nezbadal, že volakto klopať na dvere. Kto to bol iný, ako zvonár Lózer.

— Prosím za odpustenie pán farár, ja som veru nemyslel, že ste vy tak bohatý.

— Ani jeden halier neni môj z týchto peniazí — odvetil farár — zaltra prinde pre ne stará babka Blanchord, aby ten voľmi potrebný špitál mohol sa už raz vystaviť.

— No nič to — povedal Lozer — bezbožný, neporiadok a zlostný človek — ktorého farár Montmoulin trpeť musel, pretože vo Francúzsku nie farár, ale slúžny vymenoval zvonára a kostolníka — nebojte sa, veď som ja statočný človek, ako by som sa mohol čo len dotknúť cudzeho haliera. Musím vás ale pochváliť pán farár, veľmi pekne ste kázal o spovedi; je pravda, že ja som sa už asi 20 rokov nespovedal, zato je ale Lózer statočný človek.

Montmoulin abbé cítil sa jako na trní. Báľ sa toho rabiálneho človeka, pretože bol samotný v celej are, chcel sa ho sprostíť a preto sa ho pýtal:

— A čo vlastne chcete?

— Velebný pane — odpovedal on — rád by som odcestoval do mesta Marseille, prosím päť frankov, je pravda neni som chudobný, mám bohatých strýkov v Lotharingii a práve teraz mám dostať veľké dedičstvo.

Farár, len aby sa Lózera ztriasol, vyplnil jeho prosbu a zvonár odcestoval.

— Montmoulin abbé ešte raz prečíta peniaze, zakrútil ich do jedného červeného ručníka a položil do stolika.

— Vitam ťa drahá maminko! Veď som ťa už dávno čakal, dobre, že si teraz prišla, priam v najlepšom čase.

S tými slovami privítal svoju milú matku Sanviktoársky farár. S radosťou sa pochválil, jako dobre sa cíti, a že teraz je už v tom položení, aby vyplníť mohol drahej matke ten sľub, ktorý jej ešte ako žiak učinil:

— Milá maminko, keď kedysi budem farárom, vezmem ťa k sebe a budeš u mňa bez starosti a šťastlivo žiť.

— Syn môj — odvetí matka — vidím, že ma rád máš a že na moje staré dni mám sa kde utiahnuť. Ty si dobrý dieťa, nech ťa Pán Boh za tvoju dobrotu a lásku s jeho milosťou hojne obdarí. Keby len aj tvoj otec dožil sa bol tejto radosti.

O niekoľko dní farár vystrojil svoju milú matku zpiatky do mesta Aix, aby sa od svojej dcéry odobrala a prichystala ku presťahovaniu do San-Viktoáru.

(Pokračovanie nasleduje.)

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

CHYRNIK.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 1. a 3. februára 4 bohoslovcov vysvätil za kňazov a jedného za dekana. Týmto spôsobom zaplnené budú najpotrebnejšie uprázdnené stanice kaplánske. K zaplneniu všetkých prázdnych staníc ale potrební by boli aspoň 10 novovysvätení duchovní. — Franca Beziaka, duchovného na odpočinku sv. otec Pápež Pius X. vymenoval za titulárneho komorníka. — Na vranovský dom Piusa darovali: Franc Beziak, titulárny komorník pápežský a titulárny kanonik a farár obce Nagyladna 500—500 korún a istý duchovný 11 korún. — Spolok katolíckych tovaryšov 2. februára k úcte blahoslavenej Panny Marie zariadil nábožný večierok s názornými obrazmi. Z tejto príležitosti peknú prednášku držal dr. Melchior Takács, praelát kňazov praemonštratských. — Na domoveň sv. Jozefa viacerí nábožní darovali 207 korún. — Na oltár božského Srdca, takrečeného kostola chudobných Ján Béres a jeho manželka darovali 280 korún. — Bodrogfalu: Na tunajšiu katolícku školu darovali: barón Franc Schell 2500 a gróf Dioniz Andrassy 400 korún.

Smrť. Ernest Horák, r. katolícky učiteľ v Rohrbachu (prešp. st.), zomrel v 35. roku veku svojho. Zomnulý za desať rokov účinkoval v obci Rohrbachu a získal si všeobecnú úctu. Pohrab odbýval sa za veľkej sústrasti obecnstva, nad hrobom povedal lásky farár Franc Gratzler smútočnú reč, ktorá prítomných hlboko dojala. Pokoj prachu jeho!

Ešte tri kométy. Tento rok by sme mohli pomenovať rokom komét. Hvezdári teraz pozorujú dve kométy, a síce kométu Halleyho a tú, ktorú najprv v Johannesburgu videli a ktorej dali meno «1910 A». Mimo týchto dvoch v tomto roku sa nám zjaví ešte tri kométy. Prvá bude «Tempel II.», ktorú objavili r. 1873. a ktorá sa teraz vo februári dostane najbližšie ku slncu. Druhá bude tá, ktorú roku 1851. objavil hvezdár Arest a táto sa dostane najbližšie ku slncu v septembri tohto roku. Konečne tretia bude «Tempel I.», ktorá bude najbližšie ku slncu v novembri. Jeden Francúz nedávno sdělil francúzskej vedeckej akademii, že kométu «Tempel II.» ďalekohľadom už aj videli.

Zlý žart? Minulý týždeň zavítal na hlavný kapitánát v Budapešti obchodník Adolf Kohn, že dostal anonymný list, ktorého pisateľ mu nakladá, aby na určené miesto uložil štyristo korún a na ten pád, keby peniaze do štvrtku večera neboly na označenom mieste, pisateľ listu sa Kohnovi vyhráza, že zavraždí celú jeho familiu. Kohn vraj nemá čo ľutovať tie peniaze, lebo veď kométa Halleyho o krátky čas aj tak zničí všetko,

čo je na svete. — Policia myslí, že je tu reč len o žarte, ale z opatrnosti predsa zaviedla vyšetrovanie.

Drahota v Amerike. Z New-Yorku píšú, že v záležitosti drahoty zavedené vyšetrovanie ustálilo, že v ťadovniach trustu mäsiarov, mäsiari mali nakopených 36 millionov vajec, ktoré z času na čas novými zamieňali. Aj toto prispelo k tomu, že sa tam cena vajec za posledných 10 rokov zdvojnásobila.

Nemilosrdná matka. Hlavnomestská polícia zatkla 26ročnú slúžku Viktoriu Papp, ktorá spáchala strašný hriech. Menovaná slúžka slúžila na Márton-hegyi ceste v dome č. 18. a tam porodila dievča. Aby svoju hanbu zakryla, dieťa vopchala do kanálu, potom šla do kuchyne a pracovala ako inokedy. Cez poludnie ostala zle a zamdlela. Zavolaný lekár naskutku zvedel, že čo je vo veci, slúžku oznámil policii, ktorá ukrutnú matku dala odviezť do nemocnice pre väzňov.

Veľké nešťastie v bani. Z mesta Primmero (štát Kolorado) oznamujú, že sa v bani spoločnosti «Colorado Fuel And Iron» minulý týždeň stalo úžasné nešťastie, ktorému padli v obeť mnohí naši rodáci. Následkom výbuchu v bani zasypalo 129 baníkov. Nešťastní robotníci boli zväčša uhorskí vysťahovalci.

Zbláznela od radosti. Savéta Dragotin, manželka jedného priemyselníka v Arade, pred niekoľkými rokmi so svojim mužom vysťahovala sa do Ameriky a svojich osem dieťok nechala doma. Muž v Amerike dobre zaraboval a žena sa vrátila pre dieťky. Keď vlak, na ktorom sa viezla, zastal na aradskej stanici, nešťastná matka od radosti nad tým, že svoje dieťky vidí, ešte v železničnom vozni sa zbláznila.

DOPISY.

Veľké Topolčany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto môjho dopisu v našom milom «Kreštane».

Srdečne pozdravujeme hrdinských ľudákov okresu *Prievidzského*, ktorí sa nič nelakajú približujúcich volieb a doista vyvolia si zas terajšieho ablegáta, pána Kolomana *Brestyenszkyho*.

Priam taký istý, nezlomiteľne ľudácky okres je tu aj *Žabokreťský* a *Zlatomoravský*. V týchto okresoch ľudovú stranu ani brány pekelné nepremôžu.

Ale ako stojí ľudová strana v Topolčianskom okrese, kde sa nám ešte len pri posledných voľbách podarilo zvíťaziť? Na túto otázku celkom odhodlane mô-

zem odpovedať, že *ľudová strana v topolčianskom okrese ešte nikdy tak tuho nestála ako včul*.

Po prvé preto, lebo náš ľud je už múdrejší a smeľjší. Mnohí čítajú «Kreštana» a knižočky Katolickej Jednoty a preto sa nedajú strašiť so sprostými rečiami;

Po druhé preto, lebo už viac učených a veľkých pánov nahliadlo, že pre krajinu najlepšia politická strana je ľudová strana a pripojili sa k nej.

Po tretie: židia nebudú proti ľudovej strane tak divo kortešovať, ako pred tým; vidia, že im to nič nepomôže, len nenávisť, ináč antisemitizmus zbudzuje proti nim. Židia tu žijú a bohatnú z katolíckeho ľudu, preto čo sú uznannlivejší aj tak hovoria, ponač z nášho ľudu žijú, chcujú s ním aj pri voľbe držať; (tak by sa aj patrilo!)

Po štvrté: Najviac nás ale upevnil Pán Boh, keď najväčšieho nepriateľa ľudovej strany, baróna Augusta Stummer k sebe povolal. Včulajšie pántstvo sa do politiky nemieša.

Pre tieto a ešte iné príčiny sa my nič nebojime, ba sa tešíme voľbám, kde budeme môcť preukázať svoju silu. Kto chce vedieť, či má volebné právo na rok 1910, nech sa hlási u mňa v špitáli topolčianskom, vďačne mu poviem. Aj na «Kreštana» alebo iné dobré novinky možno u mňa predplatiť.

Augustín Gramantik

duchovny nemocnice veľkotopolčianskej.

Hutty (Lpt. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kreštane».

Idem dačo napísať o našej obci Hutty, ktorá leží v Liptove a síce v prostrednom od polnočnej strany. My chlapi z väčša sme skláry, málo sme doma a chooíme po svete na zárobky, jestli sa to naozaj zárobkami menovať môže. Na vianočné sviatky skoro všetci sa sejdeme tu doma ku svojim a medzi svojich. Lebo darmo, každého, už kdekoľvek je, volačo len domov fahá. Teraz nás domov nie tak tí naši fahali, ako skorej sv. missie.

Od Troch Kráľov až do 13. januára vydržovali u nás dvaja missionári sv. missie. Ach, boly to len za slová, ktoré k nám prehovorili. Nezapomeneme na ne, lebo to bol chlieb nebeský, daný dušiam našim. Keď by sme si ich len povšimli a ich poslúchli. Každý do-

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomôženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeno ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovaní na pomoci je v každom ohlade. Ustav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

stal poučenie pre svoj stav, veru na celý svoj život. Nám sklárom dali pekný pas cestovný až za hranice tohto časneho putovania — do neba. Daj Bože, aby ten pas každý sklár so sebou vždy a všade nosil bez dovolenia diabla.

Z okolitých susedných tak liptovských, ako i oravských dedín deň po deň prichádzali tak mladí ako i starí, aby nejakú pamiatku pre dušu svoju mohli dostať od velebných pánov missionárov. A veru každý dostal, ale kto ho vie, či ju i domov priniesol, či ju i domácim ukázal, lebo naozaj mal sa s čím pochváliť. A čo mám napísať o tých našich starcoch, o starých otcov a matkách, ktorí naozaj túžobne očakávaly tie sv. missie.

Tým velebným missionárom i teraz z ďaleka privolávame: Boh nech bude vašou odplatou, usilujeme sa ale i my aspoň modlitbami našimi za vás a novým životom, a dľa slov vašich, odplatiť vaše ťažké práce. Boh s vami!

Náš mladý pán farár ku missiám ešte v lete dal pekne vymalovať náš kostol, ktorý je teraz už dosť prípečne ozdobený, len by sa naši Iudia, zvlášte tí mladí vedeli aj v ňom pekne nábožne držať, modliť sa a spievať.

Učiteľa máme nového. Pravda, že banujeme za starým, nuž ale čo máme robiť, keď sa to tak muselo stať. Len by sme už daku novú školskú budovu mali, bo ináč prideme o školu. A štátu by sme ju nechceli dať na žiadosť pád. Veď sme ešte nie tak pokazení tým svetáckym duchom, čo aj po svete chodíme s našim milým heslom: «Obloky dajte robiť, obloky!»

S Bohom

Obložiar.

Liptószentivány.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom milom «Krestane».

Do našej obce Liptószentiván prichádza niekoľko výtiskoch «Krestan»-a, ktorý my radi čítavame, lebo sa z neho moc pekneho a užitočného poučíme.

Časopis tento rozdáva nám každý týždeň náš velebný pán farár Anton Cserny tým cieľom, aby nás od iných škodných a naničhodných novinok zachránil. My sme mu za to vrelou vďakou zaviazani, lebo naozaj iba «Krestan» je pre nás katolíkov jedine poučujúci časopis.

Aby som teda aj ja volačo z našej obce «Liptószentiván» do nášeho milého «Krestana» napísal, myslím, že nebude zle, keď len v krátkosti tú udalosť opíšem, ktorá sa u nás od 9-ho do 16-ho januára toho roku previedla. Vec tá je nasledovná.

Známo je každému, že my Iudia sme krehka nádooba a že často a veľmi často, jak na tele tak i na duši klesame a ľahko sa stáva to, že keď zlému celou silou-mocou neodporujeme, mnohým telesným a duševným neduhám ľahko podľahneme, obzvláštne ale teraz, keď nás nielen diabol, ale i jeho pomocníci, zlí Iudia k zlému získajú chcejú. Život náš je teda ustavičný boj za dobro a za vykynoženie zlých náruživostí. Poďme ale vlastne k veci.

Vie každý z nás veľmi dobre, že nielen telo, lež aj duša naša z času na čas onemocňuje — vie i to každý, že keď nemocné mdlé telo zanedbáme, pomoci mu nedáme, ono umre — a jestli telo v hriechoch sa dälalo, umre s nim aj duša pre večný život, pre Boha, pre kráľovstvo nebeské.

Teda čo robiť? Dám ti milý čitateľu odpoveď, čo máš v takom položení smutnom robiť, aby si ten drahý poklad boží nezmaril a do pekla na veky neuvrhnul. Čuj teda moju odpoveď:

«Ratuj dušu tvoju». Krátka je to sice odpoveď, ale i ty nahliadneš, že je ona veru bohatá a múdra. Pamätaj na to, že len jednu dušu máš a že tu len jeden jedinký raz spasíš alebo zatratíš môžeš. Keď dušu stratíš — stratíš Boha a získaš si večne trvajúce peklo.

I nám liptószentivánskym katolíkom privoláva veľmi často náš dobrý otec duchovný, pán farár Anton Cserny tieto slová a my čo? Pravdu si povedzme: málo sa o naše dušné spasenie staráme, ačpráve to by mala byť naša najhlavnejšia povinnosť preto že sme katolíci, preto ale — česť a poctivosť vymienkam — bo sme nie všetci jednaki.

U mnohých z nás viera naša katolícka veľmi upáda, ba u mnohých, žialbohu vyznať musím aj celkom upadla, ale chvála Bohu takýchto neznabohov máme len dve familie, na ktorých pán Boh — ako sa vraví — už zabudol, my sa ale i za nich modlíme, aby sa k Bohu obrátili.

Lahostajnosť proti náboženstvu svätému veľmi na srdci ležala našemu velebnému pánu farárovi, ktorý len ešte štyri roky medzi nami vo vinici Pána zdarne účinkuje. Postaral sa o to, aby i táto ťažká rana, ktorá dušu usmrťiť môže, vyhojená bola. Chcejúc teda po-

Herbabny podtosforokyslý	Herbabny
Vapenno-železný-sirup	Aromaticná Essencia
od 40 rokov lekární preskúmaný a odporúčaný sirup na prsia. Roztápa slajm utišuje kašeľ a podporuje chuť k jedeniu. Dvíha trávenie a chovu a pôsobí nadevšetko k tvoreniu krve a kostí zvlášte pri slabých deťoch.	od 35 rokov o behod uvedná a vrelé odporúčana. Výborný vlúdne pôsohiaci prostriedok k prehnatiu. Odstranuje tvrdu stolicu a neprijemné jej následky a čistí krv.
Cena jednej flašky 2 K 50 h., poštou o 40 h. viacej za zaobálenie,	Cena jednej flašky 2 korun. — Poštou o 40 h. viacej za zaobálenie.
Výlučný dorabateľ a hlavný zasielca dr. HELLMANNA lekárneň „zur Barmherzigkeit“	Wien, VII/I. Kaiserstrasse 73-75
Hlavný sklad pre Uhorsko lekárneň Josef Török Budapest.	(Herbabnyho nástupca.) Sklad vo všetkých väčších lekárňach.

Výstraha pred padelanim ochranou známku

Výstraha pred padelanim

blúdené duše ratovať, povolal k nám duševných lekárov takzvaných missionárov z Plis-Csaby, dvoch velebných otcov radu Lazaristov, velebných a dôstojných pánov Jozefa Báthora a Jána Bottka, ktorí medzi nami v našej obci od 9. až do 16. januára 1910. blahonosne na prospech duší našich zdarne a tým najkrajším výsledkom pracovali.

Keby som všetko tak chcel opísať, ako sa to dialo, to by mnoho času potrebovalo a tak len to podotknem čo je najhlavnejšie.

Vyjmúc nediel mali sme každý deň dve sväté kázne, v nedeľu ale tri. Každodenná pobožnosť počala sa ráno o 6. hodine a trvala až do 10., medzitým časom boly tri sväté omše, kázeň a sv. prijímanie, ku ktorému veriaci veľmi ochotne pristupovali. Večer bola pobožnosť svätého Ruženca, večerná modlitba a kázeň. To všetko trvalo od 6. až do 1/28. hodiny. Mimo toho každý deň bola spoveď ráno od 5. do 12. a po obede od 2. do 6. hodi, ku ktorej sa každý deň mnoho veriacich dostavilo.

Tak to teda išlo každý deň až do 15. januára. Dňa 16. januára ale mali sme preutešenú slávnosť, bol to síce ostatný deň sv. missii, v ten deň — poneváž bola nedela — bolo mnoho ľudu prítomno, lebo bola posviacka kríža sv. missionárskeho. V tento deň po obede o 2. hodine bola maďarská kázeň pre tuna bydliaču familiu Szentivanyi a pre druhé pánsťvo. Na kázni súčastnili sa všetci páni. Po kázni sa išlo s processiou do fary, kde bol nádherne ozdobený kríž svätý pripravený, ktorý posvätil velebný pán missonár Jozef Batora. Zatým sa niesol kríž svätý ku kostolu na miesto pripravené, kde mal byť k večnej úcte do zeme zapravený. Niesli ho mládenci a panny v bielom rúchu. Po tejto krásnej ceremonii bola v chráme božom slovenská kázeň, ktorá nie jednu dušu až k plaču povzbudila. Po kázni nasledovalo «Te Deum» a konečne miestny velebný pán farár Anton Cserny niekoľko srdečnými slovami prehovoril k missionarom a poďakoval sa im za požehnanú prácu apoštolskú a spolu napomínal svojich milých veriacich, aby už teraz k novému kresťanskému katolíckemu životu prikočili a to čo počuli aj skutočne nasledovali.

Konečne udelené bolo nám sväté požehnanie, ako posila k novému, započiat sa majúcomu kresťanskému katolíckemu životu.

Takto završiac slávnosť svätých missii, početými slovami citiac sa ako znovu zrozeni opustili sme chrám boží, navratiac sa do našich príbytkov.

Vediac dobre, čo je našou povinnosťou, katolíci i nekatolíci 17. januára shromáždili sme sa vo fare, aby sme sa od tých mužov apoštolských odobrali a za na máhavú usilovnú prácu srdečne sa im poďakovali. V krásnych slovách odobral sa od nich náš školský kurátor pán Karol Sztanislav, ktorý veľmi dojatý ubezpečil

ich, že dľa jejich nauky sa verne a svedomite riadiť a chovať chceme tak, ako horliví katolíci, ku veľkej radosti nášeho pána farára. A tak sme sa konečne s plačom rozlúčili, obsiahnúc od nich ešte raz sväté požehnanie.

Nuž hľa, tak sa skončily u nás sväté missie. Daj Bože, aby sme už teraz naozaj tie duše pre Boha a pre večnú slávu božiu. pre naše dušné spasenia ratovali.

Našemu velebnému pánu farárovi ale ďakujeme za jeho veľkú obeť, my mu to vynahradiť nemôžeme, lebo sme veru chudobní, budeme sa ale usilovať, aby sme mu našim kresťansko-katolíckym čnostným a bohabojným životom radosť spôsobil, aby on i na smrteľnej posteli tie krásne slová písma svätého povedať mohol: «Hľa pane, ktorých si mi dal, neztratil som z nich žiadneho»; ku čomu nech nám milosť božia na pomoc bude.

Konečne keď moje riadky zavieram, prosím Boha, aby cirkvi svojej dal mnoho takých, za česť božiu horľiacich kňazov, ako je náš pán farár.

Srdečnú a hlbokú vďaku vyslovujem v mene všetkých katolíkov farnosti našej, osvietenému pánu Mikulášovi Justh, kráľovskému komorníkovi a gruntovnému pánovi v obci Pattornya bydliačemu za preutešený dar kríža svätého missionárskeho, ktorý on na svoje útráty vyhotovil dal. Boh nech mu bude večnou odplatou tak tu na zemi, ako aj jednúc vo večnosti. Ďakujeme tiež i stolarskému majstrovi pánu Ondrejovi Melicher, ktorý tak krásne kríž ten svätý vyhotovil, za ktoru čistú a peknú prácu ho i páni missionári skutočne veľmi pochválili.

Na sväté missie složili na prosbu nášeho velebného pána farára naši milí a drahí katolíci na potrebné sviece 107. korún. Dobrý skutok sám seba chváli, ja ale ich pekný a nasledovania hodný príklad každej katolíckej duši odporúčam, ukázali oni tým svoju ochotnosť, ačpráve sú chudobní, preto úfam v Boha a prosím ho, aby im to hojne vynahradiť a ich na duši obohatil.

Nasledujte katolíci s tou najväčšou ochotnosťou našich katolíkov, obetujte radi pre česť a slávu božiu, čo len aj niekoľko halierov a Boh dobrotivý vám to hojne odmení, keď nie na tejto zemi v tomto trapnom slzavom údolí, tak istotne vo sláve večnej. My sa ale pri tomto kríži svätom za všetkých i za našich duchovných modliť budeme tak, ako i sami za seba.

Boh dobrotivý nech vyleje svoje hojné požehnania na všetkých missionárov, aby svoju ťažkú prácu verne konať mohli. Vám ale čitatelia moji milí, privolávam tie krásne slová, ktoré ozdobujú náš kríž svätý missionársky: «Ratuj dušu svoju».

Pavel Farkas
organista-učiteľ.

Nech vám slúži na známosť,

že prott náche, zachrypnutiu a zašlajmovaniu zvlášte vitečný liek je Fellerov Elsaftuid. Ktokoľvek trpi na bolenie pŕs a hrdla lek tento utišuje kašeľ a občerstvuje trpiaceho. Tucet na próbu 5 korún, dva tucty 8 kor. 60 hal. posiela franko lekárnik Feller Stubica, Kostolná-ulica č. 18. (záhr. stol.)

K našemu vyobrazeniu.

Divé husy sú veľmi obozretné a akonáhle zbadajú človeka, vyletia do výšky. Človek ale je múdrejší ako sú divé husy, preto, aby ho nezbadaly, skryje sa za vola a ztadiaľ striela na ne. Tak to robia farmery v Amerike, ako to predstavuje vyobrazenie terajšieho čísla.

Odkazy redakcie.

Dopisovateľ Nitriansko. Ďakujeme. V budúcom čísle.

- F. K. K. List neprišiel. Zdravstviťte.
B. H. K. Nemožno upotrebiť.
S. V. Z. Na nápady budúce.

Dobré chutnanie! Zdravý žalúdok máme, netrápi nás tlačenie a bolenie žalúdka, odkedy potrebujeme Fellerové Elsafiuid pilulky na prehnanie. To hovoria všetci, čo ich potrebujú. Probujte ich aj vy, bo ony skutočne riadia vyprázdnenie a podporujú trávenie. 6 škatuliek franko 4 koruny. Dorába jedine lekárnik Feller Štubica, Kostolná ulica 18. č. (Záhreb stol.)

Zvláštny prostriedok ku čisteniu krvi je «Purjadol» zákonom chránený. Tento praeparát účinkuje veľmi dobre a s istotou a môže sa bárkedy užívať. Dorába sa výlučne v lekárni dr. Hellmanna «zur Barmherzigkeit» Viedeň VII., Kaiserstrasse 73—75. Pozorovať treba na meno a ochrannú známku.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 8. februára.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. Pšenica: tisská K 29'00—30'00, stolnobelohradská K 28'30—29'30, peštianska K 28'15—29'20, banátska K 28'15—29'10. — Raž: prvotriedna K 19'40—19'55, druhotriedna K 19'20 do 19'30. — Jačmeň: prvotriedny K 14'40—14'50, druhotriedny K 13'90—14'10. — Proso: K —, do —. — Ovos: prvotriedny K 16'00—16'20, druhotriedny K 15'00—15'40. — Kukurica: K 12'20—12'30 Repica: K —.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	22'20	21'80	21'40	21'00	2'060	201'0	19'10
		č.	7	7½	8		
		K	17'30	15'20	7'00		

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6'00, hrubé K 6'20.

Strova: Fazuľa obyčajná biela K 21'00—22'00, azuľa strakavá K 16'00—17'00. — Hrach: nelúpaný čistý K 31'00—33'00, lúpaný K 45'00—54'00. — Šošovica: čistá K 25'00—35'00. — Konopné semä: K 20'00 do 22'00. — Mak: K 57'00—58'00. — Rasca (kmin): Kor. 107'00—108'—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 174'00—175'00, vidiecka K 000'00—000'00.

Slanina: mestská 4-kusová K 136'00—137'00, 3-kusová K 148'00—149'00. vidiecka K —. — za 100 kilogr.

Datelinové semä: Červená datelina K 158'00 70.00, lucerna jasnozrná K —. — za 100 kg

Lekvár: srbský K 44—00, bosenský K 54'00—56'00 po 50 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 22'50—23'00, srbské (100 kusové) K 22'50—23'00 po 50 kilogramoch.

Spiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom 178'00 do 179'50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 50'00—51'00.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 35'50, fiumánsky White-Star (***) K 29.20 za 100 kilogr. so sudom.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 6'50—7'00, žlté K 6'80—6'80 za 100 kilov.

Koloniálny tovar: Cukor v klobúkoch K 82'00 do 82'50, kockový K 84'00—84'50, žltý K 82'00—82'50 za 100 kilogr.

Vajcia: prima uhorské K 76—78, od Tisy K 7—75, sedmohradské K 74—75 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec vo veľkom.

Ľacné české perie.

5 kilo: nové tmavé driapané kor 9'60, lepšie 12 kor.
Biele mäkké, jak páper 18 kor.—24 kor.
Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa poštové útraty vynahrada. — Benedikt Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta Pilsen Čechy.)

Presvedčte

sa o súčnosti mojej firmy, keď z príležitosti článkov potrebných alebo darov, keď na dopisničke pýtate si môj hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami, ktorý na žiadosť franko a zdarma posielam

c. a k. dvorný zasielca

Hanns Konrad

Brüx č. 2135. (Cechy.)

Náhradu hudobného sboru.

tvoria moje najnovšie fonografy gramofony, ktoré bezchybné funkcionujú a za najlacnejšie fabričné ceny posielam

HANN S KONRAD

c. a k. dvorný zasielca

Brüx č. 1904. (Cechy)

Fonografy s 2 valcami K 9.—. Gramofony s dvomi najnovšími hudobnými kusmi K 22.—, 26.—.

Prosíme žiadať si môj bohaty ilustrovaný hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami.

Zasielka s poštovou dobierkou. Žiadne riziko! Zamena povolená.

Osnamy prijíma

administrácia

K R E Š Ť A N

Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď

Beretväs-pastille

ktoré za desať minút zastavia najtuhšs
migrén-hlavy bolenie. — Gena K 1.20.
Lekármi odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekárni!

Dorába Tomáš Beretväs, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách zasielka franko..

**Prečo každý hospodár, poľnou
rohotou zaoberajúci sa človek
a aj priemysel'nik potrebuje**

Brázay-ho Menthollioh?

Ponevác: Brázay-ho Menthollioh je opravde a nepodvratne spoľahlivý domáci prostriedok na ktorý každý má potrebu.

Ponevác: Brázay-ho Menthollioh k udržaniu, zachráneniu zdravia, k zahateniu nemóc a k zastaveniu telesných bolastí najlepšie slúži a tak istotne a užasne účinkuje, že ho mnohí za divotvorný prostriedok považujú.

V akejkoľvek nemoci len jednu próbu trea burobiť s Brázay-ho Mentholliohom a každý hneď lepšie bude sa cítiť.

**Cena jednej flasky na próbu
40 halierov.**

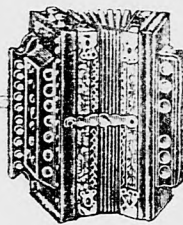
K dostaniu v každom sklepe a aj u dorábatela pána Kolomana Brázayho
Budapest, postafiók 35.

Len Brázay-ho Menthollioh treba pytať a prijať,
bo len ten pomáha vo ušetkých neduhoch.

Dobré harmoniky K 4.80

Žiadne trovy za cto. Velpredaj 50.000 kusov. Žiadne riziko.

Zámena povolená alebo návrat peňazi.

Číslo 300³/₄ 10 tastiek, 2 registre
28 hlasov, veľkosť 24×12 cm. K 4.80
Číslo 65¹/₄ 10 tastiek 1 registre
28 hlasov, veľkosť 30×15 cm. K 5.20
Číslo 656³/₄ 10 tastiek 2 registre
28 hlasov, veľkosť 30×15 cm. K 5.40
Číslo 305³/₄ 10 tastiek 2 registre
50 hlasov, veľkosť 24×12 cm. K 6.20
Číslo 663¹/₄ 10 tastiek 2 registre
70 hlasov, veľkosť 31×15 cm. K 8.—
Školka k samončeniu na teže harmo-
niky zdarma.
Zasiela s poštovou dobičkou c. a k.
dvorný zásielca

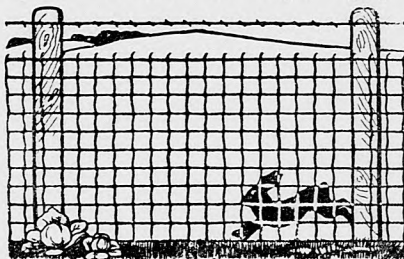
HANNS KONRAD, Vývozný dom
hudebných nástrojov
Brüx číslo 1906. (Čechy).

Hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami na žiadosť posiela sa každému franko a zdarma.

PODIVNE LACNÉ PLOTY!

Domáce dōroby!

Zriedkavej jakosti.

Veľmi ľahko k upotrebeniu.

Nepočetné listy uznania dokazujú patentovaného

Hungária-pletiva z drōtu
nedostiziteľnú zvláštnosť.

Dōrob z cinkovaného drōtu. — Zabarviť netreba.
Cena štvorcovho metra od 30 hal. výšej.

K objednaníu u vylučného dorábatel'a:

Alexander Haidekker

Dielňa pletiva a plotov z drōtu

Budapest, VIII., Űllői-ut 48/60. sz.

Výhodná, správna a rýchla výsluha. Obrázkový cenník franko zdarma.

5 korún!

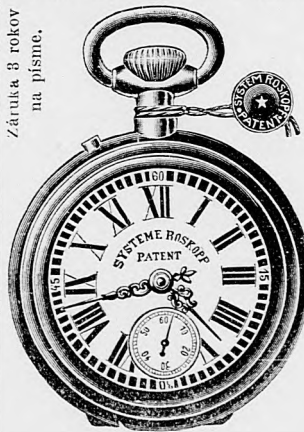
Koštujú moje povodné švajcarské Roskopf systému patent

anker remontoir hodinky s
massivným, solidným anti-
magnetickým anker strojom
s echt emailovaným číselní-
kom (nie z papieru) s oprav-
dovým echt niklovým zátvo-
rom nad strojom so žarni-
rovanými večkami s chodbou
36 hodín (teda nie hodiny
čo 12 len hodín idu) s ozdo-
benými a pozlatenými ru-
čičkami presne regulované
so zaručkou 3 rokov jeden kus
5.— K, 3 kusy 14.— K, s
ručičkami sekund 6.— K,
3 kusy 17.— K, v echt
stříbornom zátvone bez
ručičiek sekund 11.— K,
3 kusy 31 korún, s ručičkami
sekund K 13.—50, 3 kusy

K 38.—. Žiadne riziko! Výmena povolená a návrat peňazi. —
Zasiela s poštovou dobičkou alebo pre predbežnom zaslaní peňazi
prvá dielňa hodin

HANNS KONRAD c. a k. dvorný
zásielca
Brüx č. 1902. (Čechy).

Hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami na žiadosť zdarma
a franko.

Záruka 3 rokov
na písme.

Brády-ho

žalúdočné kvapky
s ochrannou známkou

li. Pravy

Panny Marie mariacellskej, ktoré ľud menuje žalúdočnými kvapkami mariacellskými, už od tridsať rokov takosoznačne pôsobia, že v každej domácnosti nevyhnutne sú potrebné. Kvapky tieto nedostižiteľne dobre účinkujú pri každom druhu zhubení žalúdka, proti záhe, neriadnej stolici, krčom v žalúdku a v hlave, daveniu, bezsnosti, bezkrvnosti a bladosti. K dostaniu sú v každej lekárni. Cena veľkej fľašky K 1.40, malej fľašky 80 h. 6 fľašiek 5 K, 3 duplované fľašky za 4.50 K franko sa zasiela. Objednať možno poštou a zasiela. K. Brády lekáreň k „Uhorskému Kráľovi“ Viedeň, I., Fleischmarkt 2., Sklad 212. Pozorujeme na ochrannú známku s vyobrazením Panny Marie Cellanskej, na červené zaobalenie a na podpis pod obrazom. 1

Najlepší český prameň k objednaníu.**Lačne perie na posteľ!**

1 kg. sivé drápané 2 K, leďšie 2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h. 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K 7 K.; biele fajnové 10 K.; najfajnejšie papierie z prs 12 K. — Pri objednaní 5 kg. franko. —

Hotové posteľe z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perim 16 K. polpapierie 20 K.; papierie 24 K.; jednotlivé periny 10 K., 12 K., 14 K., 16 K. podhlavky 3 K., 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovor dobierkou od 12 K poštou franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezodpovedné návrat peňazí. **S. Benisch v Deschenitz** číslo 826. Böhmerwald. Cenníky franko zdarma.

Mnoho peňazí

uspori každý, kto pri potrebe rozličných užitočných článkov a príležitostných darov každého druhu, pýta si môj hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami, ktorý zdarma a franko na žiadosť každému ochotne pošle c. a k. dvorný zásielca

Hanns Konrad
Brüx číslo 19 0. (Čechy.)

Umelecké karty

V najfajnejšom bronz-striebornom vyhotovení v najrozličnejších mustrach.

6 kusov mat čierne ...	K —.50
25 „ „ „ „ „ „	• 1.70
6 „ „ „ „ „ „ malované	• .70
25 „ „ „ „ „ „	• 2.80
6 „ „ „ „ „ „ najfajn. čierne	• .60
25 „ „ „ „ „ „	• 2.—
6 „ „ „ „ „ „ malované	• .85
25 „ „ „ „ „ „	• 2.70

Odpredávačov prosíme žiadať si osobtné oferty. Zasielanie stáva sa franko pri poprednom doposlaní peňazí skrze c. a k. dvorného zásielca

HANNS KONRAD
Brüx č. 1909. (Čechy.)

Hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami zdarma a franko.

Rušeň!

!!! S 18 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

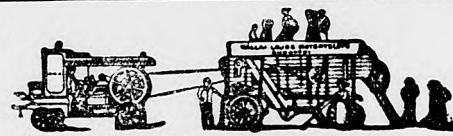
Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvzrelej **Ludvika Kállai**

elektrické benzínokomobil stroje k umlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!!
Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatiu atd. **Ludvika Kállai** ktoré sa v našej vlasti najlepšie podarili. Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!**Viacej ako 3000**

vyobrazenia

patrebných článkov

a príležitostných darov každého druhu obsahuje môj najnovší hlavný cenník, ktorý každému hneď

darom a franko odošle.

C. a k. dvorný zásielca

Hanns Konrad
Brüx číslo 1912. (Čechy.)

Kto nevie

čo svojim kúpil má k mieniam, k sobašu alebo z inej príležitosti, nech si prezre

môj hlavný cenník

s viacej ako 3000 vyobrazeniami, každý najde v ňom čo sa mu ľúbi a cenník tento na žiadosť posielam zdarma a franko

c. a k. dvorný zásielca

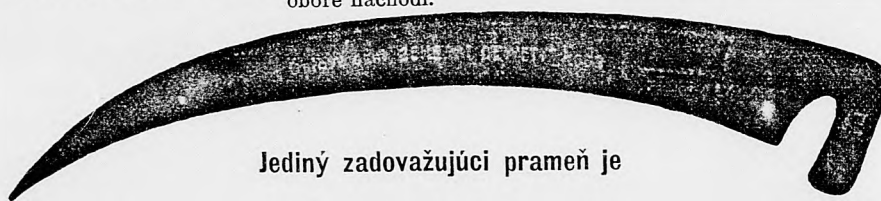
Hanns Konrad
Brüx č 2137. (Čechy.)

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s akou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčom stupni a prevyšuje všetko, o sa v tomto obore nachodí.

Ohranna známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-E,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Ceny kosi generála Devetta z delovej ocele sú:

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generala Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí.) Pravá novota! Vyznačená koša zľahujúcim kľúčom 20 kr. «Diadal» náčinia ku nakutín, kladivko, a penka 85 kr. Amerganský brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepší 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzácnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od vyšmenovanej firmy obrázkový cenník nežiada, ktorý zdarma mu zašle.